

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pesta Domineca 16/28 fauru</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.</p>	<p>Pretulu pentru Austria pe jan. — jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr Pentru Romania pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 7.</p>	<p>Cancelar'a redactiunii Strata lui Leopoldu Nr. 33., unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte poste. Pentru Roman'ia in librari'a dloru Socecu et. comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V 1869.</p>
--	---	--	--------------------------	--	---	---

Epistole estetice catra o copila.

III.

Despre estetica.

Ve pare reu, cá nu sciti grecesce. Cuventulu strainu „estetica“ si semnificatiunea lui v'a adusu la acést'a. In secolulu alu 15 si 16 damele in Itali'a, Franci'a si Engliter'a ceteau latinesce si grecesce. Inse nesciinti'a limbei nici decum sê nu ve fia obstaculósá pentru de a profitá fórté multu spiritu grecescu. Pe atuncea omenimea inca nu avea scriitori cultivati grecesce séu celu pucinu de aceia, cari sê emuleze cu Greci; inca nu scrisese nici Shakespeare, nici Goethe; din care cauza cine-va erá silitu a merge nemidilocitu la isvó-rele gustului bunu, alu adevverului si alu virtuti, déca voiá sê-si cultiveze spiritulu si sufletulu. Da, chiaru si scriitorii nostri moderni aru face bine sê nu conteze pré multu pe geniulu lor propriu, ci sê consulteze acele tipuri antice, studiandu-le din asta cauza si limb'a; dara femeile, a caroru chiamare, de regula, nu este a scrie carti, cari au a se nisuí mai pucinu pentru de a creá ceva nou in sfer'a frumosului a bunului si alu adevverului, loru li este destulu ca sê fia capabile a primí aceste gustári.

Eu numii deci estetic'a o sciintia a simtiemintelor, prenontai inse totu deodata, cá cuventulu simtiementu trebue sê-lu luámu in sensu mai

naltu, ca simtiementulu frumosului. In sensulu acest'a cuventulu nu cuprinde in sine singuru numai viéti'a sensuala, ci viéti'a spirituala si morala impreuna si armoni'a sensualitáti, cu unu cuventu intrég'a viétia umana. Tóte poterile sufletului sunt escitate in contemplatiunea frumosului, dara nici una nu devine singura activa, ci tóte sunt contopite una cu alta in modulu celu mai strictu.

Déca, dvóstre, meditati a supra unui adevveru, cu seriosetate si profunditate, in momentulu acela este activa numai poterea meditativa a spiritului, dvóstre respingeti ori si-ce impresiuni a lunei esterne, ati fi gata a ve inchide ochii si urechile, numai sê nu fiti distrasa prin vre-unu obiectu esternu. Intr'o diua rece de noemvre ve reintornati de la o promenada, aflati o camera bine incaldíta, atuncea se escita simtiementulu placerei si a deliciului, inse in acestu simtiementu nu este nimicu spiritualu, deórece animalulu incalu posiede. Alta-data visitati pe amic'a dvóstre bolnava si o curati, desi omulu sensualu in slabi-tiunea sa se teme de inficatiune si se opune sacrificiului amorosu, atuncea este activu omulu moralu, inse in lupta cu sensualismulu. In aceste esemple este activu omulu cunoscatoriu, simtitoriu séu voitriu. Acuma ascultati o simfonia de a le lui Bethoven. Simtiulu audiului este aficiatu intr'unu modu placutu, si totu-deodata surprinsu de frumos'a

schimbare a unor tonuri voioase și serioase; dară nu preste mult și placerea sensuală devine spirituală a animei, atuncea uități toată fatalitatea și grijile pământesci, ve simțiți mai aproape de puterile ceresci. Tonurile le primiți din afara, dară nu numai pasiv; activitatea proprieă vi-se destăpă, ochiloru spirituali vi se infățișă o multime de imaginațiuni, oări care stare placută sau neplacută a dileloru pasate érași devine via și chiară, în fine ve simțiți toată ființa improspetată de nou, întărită și aplecată la ori și ce faptă bună. Acestă este starea estetică a sufletului.

IV.

Despre ceea ce este estetic și frumos.

Me întrebăți, când ore „frumosul”? se deosebesc de „esteticul”? Da, așa este, și deosebirea este destul de importantă, pentru de a ve face asupra-i atență. O cadra influență a supra privitorului în mod estetic, pentru când este frumosă. Cuventul „estetic” însemnă starea aceea în care frumosul transpune sufletul; „frumosul” este calitatea obiectului, „esteticul” calitatea stării sufletului. De ore ce înse frumosul este făcut numai pentru om, în relație numai cu acela ce simte frumosul; așa se înțepă foarte ușor că aceste două expresiuni se schimbă una cu alta. Se vorbește despre o reprezentăție „estetică” în loc de o reprezentăție „frumosă”, pentru când atuncea cineva cugetă la influența estetică a obiectului prezentat, totu așa se vorbește și despre o scriere „religioasă” sau „morală”, de și strictu luată scrierea nu pôte fi nici una nici alta. Nu se pôte înse dice: omul acestă are un simț fin și frumos sau un simț frumos; în loc de un simț fin estetic — pentru-când aici este vorba despre starea sufletului. Fără corect înse se pôte dice: „simț pentru aceea ce este frumos”, de orece aicea este vorba despre un obiect.

Spiritul pôte fi transpus într-o situație estetică, și fără un obiect frumos, dacă el transpune pe acestă prin liberă sa via într-un punct de vedere estetic. Ce posedă de esemp. un orcan cu cerul plin de nori, frumos în sine? Dară totuși nimene nu este atras de dinsul, spiritul se cufundă în acest spectacol al naturii, nu dă pentru că se-l studieze, ci singur numai din plăcere către dinsul. Elu escită în privitoriu un simț delicios, nu pentru când-l atinge sensualmente, ci pentru când el simte ideă în contemplație elementului revătat, când spiritul uman în forță sa este cu mult mai sublim, decât toate forțele naturii. În

amestecul și disarmonia esterică elu gusta liniștea și armonia internă, și în situație această estetică, ideile și simțimintele lui se contopesc într-o unitate frumoasă, ele se suplinesc. Dacă sufletul mai înainte de acestă au fost iritat, pôte șdănit de pasiuni și scos din starea sa normală, atuncea elu chiar prin iritabilitatea și pasiunabilitatea naturii și-recastiga liniștea: sufletul nu se preda în stare pasivă impresiuniloru esterică, ci se joca fiind elu singur activ cu elementul revătat, și chiar în jocul acestă elu și-salvă libertatea.

Cu explicație această am zidit deja amice mele o punte, pentru că pe sigur se ajungă la cunoștința ideii, „frumosului.” Frumosul trebuie totu-dé-una (premiindu sănătatea frege-dime a sensuriloru noastre) se transpune pe cineva într-o stare estetică; cu cât obiectul frumos este mai perfect, cu atât este și starea estetică mai perfectă. De orece deja mai sus am vădit, că ce felu de simț produce frumosul, adică armonia spiritului și a corpului, a sensualității și a rațiunii: ușor potem deci acuma spune și când ce este frumosul, adică chiar această unitate între corp și suflet — spiritul întipărit perfect într-o formă sensuală. Cândă dacă nu ar fi nimic spiritual în frumosul, atuncea elu nu ar pôte irita ființa noastră spirituală; și dacă spiritul nu ar avea un corp sensual, atuncea puterea noastră sensuală nu ar profită nimică.

Pentru astăzi încheiu, multumit fiind, când v'am arătat acel punct strălucitor, spre care se îndreptă toată dezvoltarea și cultura noastră.

I. G. Baritiu.

Copil'a frumoasă.

Nu faci'a de albastru, nu perlu de metasa
Ce'n plete unduioase pre umeri i se lasa,
Nu dese seprincene, ce genele i cununa,
Nu vócea 'ncantatória, ce grațiosu resuna,
Nu ceriulu, ce strălucce în mandru-i ochisoru,
Nu zimbetulu, ce fuge pe buz'a ei ușor;

Nu aste facu frumoasă pre-o teneră fetióra.
Se fia-a sa talia ori câtu de 'ncantatória;
Cându sufletu i e negru și anim'a petată,
Nu pôte fi frumoasă; e hêda-atare feta.
Sub flórea ce-amirósa și ti rîde grațiosu,
Adescori pandescce unu sierpe veninosu.

Frumoasă e copil'a, cându Dieulu și-iubescce,
Precum iubescce-albin'a viór'a, ce'nflorescce,
Cându crinulu inocinției pe faci'a ei placută,

Cu ros'a de pudóre, ca sora se saruta,
Si 'n ochii ei albastri, ca ceriulu celu seninu,
Se-og Linda curatí'a, ce-o pórtá'n alu seu sinu.

Frumósa e copil'a, candu pieptu-í e gradina,
Ce vergur'a credintia cu róu'a sa divina,
Cu róu'a-i de viétia o uda, o stropesce,
Si florile virtutii incepu in dins'a-a cresce;
Copil'a ingrigita nu 'ncéta a veghiá,
Buriane sê nu intre in gradiniór'a sa.

Frumósa e copil'a, candu sacr'a simpletate
Nu-o dá pe lucsulul falnicu, ce cresce in palate,
Candu umilinti'a ca si-o manta de serbatóre
Cu gratia se'tinde pe membrele-i usióre;
E umilitu, e simplu si dalbulu crinisoru,
Si totusi au nu-e dinsulu mai mundru intre flori?

Frumósa e copil'a, candu anim'a ei lina,
Ca visulu de-aurora, ca nóptea cea senina,
Sa-aprinde, flacaréza de o santa rogatiune,
Cerendu daru si 'ndurare spre tiéra si natiune,
Cerendu daru si 'ndurare spre cei ce-o au nutritu,
Si semburulu credintiei in pieptu-i au seditu.

Frumósa e copil'a, candu in acésta lume
Nu-si vinde consciinti'a, nu-si vinde alu seu nume;
Candu scie a destinge amórea nepetata
De-amórea de vendiare, de amórea neiertata;
Câ-ci vai! ori ce clipita, trecuta in pecatu,
In scurtu va sê-si resbune cumplitu, infricosiatu

Frumósa e copil'a, candu sci', compatiminda,
Sê 'mbracisio o fiintia, o anima gemenda,
Candu mic'a-i mana vérsa balsamu de mangaiare
Pe ranele acelui, ce plange in dorere,
Si i resplatita, déca-unu surisu a observatu,
Pe buz'a suferintiei, ce ea o-a consolatu.

Nu faci'a de albastru, nu perulu de metasa,
Ce'n plete unduióse pre umeri i se lasa,
Nu desele sprincene, ce genele-i cununa,
Nu aste 'nfrumsetiéza pre o copila juna,
Sub flórea ce amirósa, si ride gratíosu,
Adeseori pandesce unu sierpe veninosu.

Virtutea numai tinde frumsetia-adeverata,
Frumseti'a de virtute nu pere neci odata,
Neci iern'a betranetiei pre ea n'o vescediesce,
Câ'n veci remane juna, in veci ea infloresce;
Lasandu sorori, amice, si tóte pre pamentu,
Ea singura o urma din colo de mormentu!

(Oradea-mare Nov. 1863).

Justinu Popflu.

Intriga si amoru.

— Novela. —

(Acuma intru adeveru se finesce.)

Lovitur'a ce o suferi pe langa tóta stradani'a
nu o potú suportá. — Corpulu si sufletulu s'a
frantu.

Peste pucinu tempu Sinovia, nici ea nu scie

cum, se aflá a casa in castelulu parintelui seu.
Betranulu stá langa patulu ei si veghiá cu credinti'a si iubirea unui parinte bunu.

* * *

Cátu de incurcate sunt câile viétii, câtu de multiplese referintiele ei, câtu de dubie sórtea si viitoriulu omului!

Sinovia cu frumósele sale sperantie, cu nal-tulu ei amoru, respita in corpu si 'n sufletu; be-tranulu cu sperantia inca, dar oh, sê-mi spuna mie acela ce cunósce viéti'a, si are cunoscinti'a cea mai pucina fisica, — déca-si póte elu promite inca o sperantia efeptuabila, póte elu asteptá unu scopu implinitu, efeptu imbucuratoriu? Ba, nu! Vediendu elu profundímea amorului Sinoviei, s'a convinsu, câ cu vorba buna acel'a nu se póte stêrpí, nu póte ucide amoru lui Basilu in sufletulu ei; deci recurse la intriga, la cea mai négra intriga. Langa acestu pasiu smintitu fu adausu, câ intrig'a o incredintiá unui satanu, care pe langa aceea, câ erá satanu, erá si mai mare inimicu alu nevino-vatei Sinovia.

Acest'a si-castigá de sotia in esecutare o femeia dejosita, pe care o vediuramu odata po-menindu promisiunea pentru intreprindere; care apoi jocá scen'a unei mame nenorocite cu copilulu in bratie, si scen'a din dumbrava cu Basilu, ca o fantasta morbósa.

Intrig'a a reesítu; dar de urmárele ei betra-nulu Mironu nu si-a adusu a minte.

Petru Nicorescu e resbunatu pentru câ fu respinsu prin Sinovia ca petítoriu; câ-ci dins'a erá maltratata si doborita pentru totu-dé-auna, — betranulu sperá inca, — elu numai la nunt'a cea splendida tíntiá, — hei dar speranti'a lui nu-lu póte ferici!

Intr'o dí Sinovia se dechiará naintea parin-telui seu, câ voesce nunta, si voesce ca câtu de curendu sê se intemple.

Erá acum resolvata — va traí in lume, câ-ci si suferintiele sunt de la Domnedieu; si a nu la suferí, a nu primí aceea ce man'a Domnediesce ti-mesura, este — a condemná pre Domnedieu celu ce direge construera universului.

Dar si lipsa avea dins'a de o mana protectória in viétia, si cine scie mirele ei óre sê nu póta pretiú suferintiele unui sufletu ce atáta a suferitu.

Basilu nu se iviá ca din morti, si Sinovia si-o esplicá acésta cu infidelitatea lui. — Cine scie ce intriga si misielia alui Nicorescu lu re-tienea.

Nunt'a se decise — si curendu sosi. Sino-via pasí la altariu, cu tenerulu celu avutu si de rang. Ea nu sperá de la elu nimicu, — câ-ci nu

mai sperá în fericire, — ratiunea o conducea atunci când anim'a o-a nefericitu.

Ea se incununà naintea altariului cu modesti'a unei fetióre blande; apoi urmà nunt'a, pom-pósa, cum o visase betranulu ei parinte.

Cununi'a se serbà de catra séra, în capel'a curtii, într'o capela betrana, ce Domnedieu scie care dintre antecesorii domnului acestuia o redicase — si candu esiau din beserica, innoptà. În giurulu curtii se adunase lipsitii în cêta mare, si asteptau totu însulu câte unu daru, câte o imbucatura.

Sinovia singuru esi — câ-ci în cele mai multe casuri, dorereea si suferinti'a trediesceîn noi anim'a buna de natura, la fapta — singura esi Sinovia a împartí daruri pentru cersítori.

O femeia betrana si garbovita erá între ei. Candu i dadù Sinovia darulu, betran'a i puse în mara o cedula.

Sinovia se uimi. Éra o proba, — cine scie ce o mai astepta, póte éra o suferintia.

Intrà într'o odaia si deschidendu cedul'a ceti:

„Sinovia draga! Am devenitu prad'a unei misiele si negre intrigi, — tóte sunt min-tiuni si amagiri, ce numai acum tardiu le potui descoperi — te asteptu în capel'a naintea altariului — sê te mai vedu odata — sê-ti enarediu faptulul misieliei pana a nu redicá la gura pocalulu mortii.

Basilu.

Sinovia ceti cedul'a — si simtí unu simtiu astufeliu, ca si candu omulu deviu, prin o minune s'ar redicá cu gloria în marire la ceriuri, în raiu, la Domnedieu.

Peste câte-va minute disparù din curte — si pe neobservate intrà în capela. Poterile i slabiau când ajunsse la usi'a capelei, si rugatiunea nu in-cetá de pe budiele ei. Numai atata cerea de la Domnedieu — sê-i deie putere, sê-i póta dice numai unu cuventu, numai o siopta — numai una.

Domnedieu i dadù putere. Intrà pe usi'a capelei, — în capela ardea o lampa obscura — si Basilu, palidu ca unu mortu statea, pe treptele altariului, privindu catra usia.

— Tu stai naintea altariului Basilu cu fruntea deschisa? strigà cu unu tonu móle si dorerosu Sinovia — stand fatia cu elu la usi'a capelei.

— Acum naintea altariului si pana acum naintea Domnedieu, amblandu dupa legile lui, pe câile virtutii! — — — oh pentru ce trebuie sê te vedu în haina de mirésa Sinovia! — — — E bine, asié, e bine — în haina de mirésa, palida ca o flore brumata — — — vrei sê fii mirésa,

Sinovia, vrei sê audi misiel'a intriga — apoi sê fii mirésa — pe bratiulu mirelui, pe bratiulu meu, — mirés'a mortii? — Fericiti nu potemu fi — sê fimu ambii ai mortii — sê ne unimu în mórte, acolo nu va ajunge intriga, — disse Basilu, apropiandu-se de Sinovi'a, apoi si-unira dorerile într'o siópta, într'o sarutare, — si fu tacere si lacrimi de locu.

Ambii siediuara pe treptele altariului. Basilu istorisi tóta misiel'i'a. Sinovia ascultá pana 'n capetu — apoi ingenunchiara ambii 'naintea altariului, cu dreptele se incredintiara, — cu budiele se 'ncununara — naintea altariului, naintea lui Domnedieu.

Intr'acést'a betranulu Mironu sosi în capela spariosu.

— Sinovia, unde esti?

Sinovia imbratosiá cu o mana pe Basilu; ér ceealalta redicandu-o catra ceriu, strigà plan-gandu: Blastemu pe sufletulu teu Nicorescu, — remani sanatosu tata, eu te iertu pentru pecatele tale, dar me resbunu! — apoi plecandu-se cu capulu indereptu — cu peptulu, cu sinisiórele cele fragede nainte — statù asié pe bratiulu lui Basilu. Betranulu se apropià de ei, dar atunci Basilu — scóse unu pumnalu, si cu cea mai mare repediune lu-infipse în sinulu celu frumosu de fetióra, — apoi scotiendu-lu lu-infipse într'alu seu.

Unu suspinu, o siópta, unu nume de pe budiele ambiloru, — apoi adormira. Atát'a tempu li-a mai remasu pana s'a potutu imbratosiá, peptu la peptu, anima la anima, — cum voiau ei sê-si traiésca tóta viéti'a.

Scie Domnedieu ce face! Sinovia a suferitu, dar, precum credea ea, numai pentru acea ca sê póta mori pe bratiulu celu caldu de amantu.

Candu se sfersiá scen'a sosi în capela si mirele. A potutu audi inca atát'a: blastemu pe sufletulu teu Nicorescu, remani sanatosu tata, eu te iertu pentru pecatele tale, dar me resbunu!

* * *

În diu'a urmatória demanéti'a tare, vedemu în dumbrava o grupa de barbati.

La unu locu se oprira toti. De o parte s'alegu patru insi; de alta parte asisdere.

Acum din ambe cetele iese câte unulu nainte, — totu însulu scóte câte unu pistolu.

Unulu erá mai betranu, celaltu mai teneru.

Celu betranu descarcà pistolulu fara nici unu efeptu; apoi descarcà celu teneru — si celu d'antâiu cadiu mortu.

Acest'a fu duelu între mirele Sinoviei si între Nicorescu.

GUVERNATORI INDIANI IN NORD-AMERICA.

Mirele fu unulu dintre cei mai nobili — cand audí de istori'a unei intrigi asié diavolesci, — si-propuse sê móra urdítoriulu ei, — si a moritu.

Nu pecatuiti in contra amorului! Domnedieu lu-urdiesce, Domnedieu sê-lu diréga!!

V. R. Buticescu.

Iubirea de mama.

Candu lasai eu tiér'a mea,
Fratí, amici si mam'a 'n ea,

Pe-alu meu drumu indelungatu
Mandre paseri m'au urmatu.

Si-mi cantau ele 'mpreuna,
Ca sê-mi fia calea buna ;

Si-mi cantau cantece dulci,
Cu ele sê te totu duci!

Mi-cantá, me mangaiá, —
Flori pe cale-mi preserá ;

Inse éta câ pe rendu
Le vedeam tóte sborandu,

Se duceau, me parasíá,
Numai una nu plecá.

„Paserica dragostíá,
Sorióra credintíósa,

Dorire-asíu sê scíu ce esti,
De tu nu me parasesci?“

— Io-su iubirea mamei tale
Si-oiu fi veciniu pe-a ta cale,

Câte dragoste-su pe lume
Nu-e ca dragostea de mume!

M. Pompiliu.

Piciórele dameloru din Chin'a.

O moda vechia si nóua.

Piciórele ómeniloru sunt mai asié de necesarie ca si manele. Ele pórtá greutatea trupului, si ele mergu, ca sê implínésca voi'a animei si dorurile gurei. Cei vechi díceau, câ piciórele sunt celelalte mani a le omului.

Din acestu punctu de vedere, nu se póte cuprinde barbari'a, ce o facu chinezii cu piciórele fetitiloru lor.

Chinezii au ide'a cumca piciorulu micu e frumseti'a cea mai mare a femeii; dar fiindu câ natur'a nu a datu fia-carei-a acést'a imparuta frumsétia, parintii sunt ingrígiti, ca in modu maiestrosu sê faca picióre mici la fetele lor.

Modulu e grozavu!

Indata ce fetiti'a e in stare de a amblá pe

picióre, degetele de la picióre, cele 4 mai mici, le intorcu sub talpa, le léga cu taria, si le lasa legate pana ce nu se mai potu indreptá, ci séca sub talpa.

Acést'a se intempla pentru aceea, pentru câ cu 1100 de ani in ainte de Cristosu, a fostu in Chin'a o imperatésa, carea a avutu picióre in acestu modu, ulóge, si ea nu a potutu suferi ca alte dame sê aiba picióre frumosu formate.

Pentru acést'a, ea a introdusu mod'a de incarnirea degeteloru sub talpa, si a facutu a se primí idealulu, câ piciórele in astu modu ulogite, sunt frumseti'a mare a femeii. Póte, câ nici i-a fostu greu de a introduce asié grozavenia, pentru câ si femeile fiindu vane, se sacrifica pentru aceea ce e moda.

In acestu modu, amblatulu dameloru din Chin'a s'a chimbatu, pentru câ se légana in amblatu. Dar' nici nu se considera, câ la multe se unfla piciórele si moru, parintii mai bucurosu vreu frumseti'a acést'a a feteloru, decâtu viéti'a lor, câ-ci altcum se marita cu mare greutate.

Si in adeveru, acolo junele candu vre sê se 'nsóre, mai antáiu doresce sê véda papuculu domnisiórei, câ câtu e de mare? si déca vede, câ e destulu de micu, atunci merge sê o véda si cunosca. Din ce e piciorulu mai micu, cu atátu mai mare pretiu domnisiór'a, ce lu-platescu parintii junelui.

Damele chineze, cu grijea cea mai mare totusi si-ascundu piciórele su haine lungi, ca sê nu le póta vedé ochiulu barbatiloru, si e unu lucru in contra cuvintiei, etichetei, déca atare barbatu cutéza sê privésca in josu — catra piciórele damei.

Acést'a moda totusi nu e latita peste tota Chin'a; in partea de catra média-dí intórcerea degeteloru sub talpa e lips'a de frunte pentru damele din clas'a mai nalta; in partea de catra nordu, si in Peking sunt mai rare, éra la popórele de origine tatarica intórcerea degeteloru e oprita sub pedéps'a legii, póte si pentru câ aceste popóre traiescu reu cu chinezii.

In tempulu mai nou se aflara imperati in Chin'a carii ordinara oprirea de a vatemá degetele la fetitie, inse se vede, câ numai civilisatiunea si cultur'a va fi in stare de a impedecá acést'a brutalitate trista pentru genulu femeiescu de acolo.

Sê ne ferésca Ddieu de modele rele!

M.

Cine e omu »bunu.« ?

In viétia audímu pre adeseori dicandu-se, elu e omu bunu. Frumóse idei, omu si bunu, candu stau la olalta!

Dar' cuventulu bunu se folosesc de ómeni in multe intielese, d. e. candu cinev'a de la natura e bunu; de sila e bunu; de prostu e bunu. Pré putieni ómeni intielegu acestu cuventu de tóta diu'a — bunu.

In intielesulu adevratu alu cuventului, déca dici cuiv'a, câ e „omu bunu“ apoi i-ai datu însusirea cea mai frumósa de caracteru.

Acel'a nu e omu bunu, carele numai pentru aceea nu face reu, pentru câ nu póte face reu, séu pentru câ nu scie face reu; acel'a nu e omu bunu, carele face bine din capritiu, din intrecere cu altulu, séu ca sê se remunereze éra cu bine, ori lauda; acel'a nu e omu bunu, carele face bine, pentru câ trebuia sê se supuna vointiei altuia, in contra simtiului seu.

Pentru ca cineva sê se póta numí „omu bunu“ trebuie sê aiba cunoscintia deplina, despre fapt'a, ce o face din anima si cu cugetu, si credintia, câ e fapta buna. Carele din instinctu aréta fapta buna, inca nu e bunu in intielesulu strinsu, pentru câ cadiendu sub proba pentru fapt'a sa, si neavendu cunoscintia ei deplina, o denéga, si in alu doile minutu scapeta la reu si asié, nici msusi n'are incredere in bunéti'a sa.

Pentru acést'a, bunéti'a adevrata e însusirea cea mai nobila a animei omului; bunéti'a nu e inceputulu virtutii omenesci, ci culmea ei, — e puterea de a infrená patimile tóte. Bunéti'a adevrata, e ceva nedespartitu de sufletu, si se afla numai in acei ómeni, a caror'a anima si spiritu, suntu asemene cultivate; ea e pretiulu adevratu, a valórei omului!

Omulu bunu pentru fapt'a sa nu cere recunoscintia si de-e si platitu cu nemultiamita, bunéti'a nu-lu recesce de catra altulu pentru smintele lui, si nu-lu preocupa, trece mai departe fara vanitate, fara a pretinde ca baramu sê fia recunoscutu de „bunu“; pentru câ omulu bunu nu se póte stramutá prin nemica, si e totu deun'a gat'a spre fapte bune.

Bunéti'a adevrata face pe omulu bunu, fericitu; ea-si afla placerea in fericirea altuia; ea e secretulu, care deschide anime inchise, si afla pretiuri nestimate, si pentru acést'a, bunéti'a e flórea cea mai frumósa a virtutiloru omenesci.

At. M. Marlenescu.

Esperintie.

Dorerea ce o casiuna o femeia e mai grea, decâtu ce o casiuna unu barbatu.

Muierea atunci aréta, câ simte puterea sa asupra barbatului candu i face concessiuii.

Econom'a buna, nu 'si lauda mancarile aduse pe mésa, dar' astépta se fia laudate, de altii.

Prin iubirea catra prunci, adeseori mam'a singura si-face dreptate, pentru câ smintele prunciloru, suntu smintele ei. Nu te increde acelei, carea pre multu ti-vorbesce de detorintia si vertute.

Femeile sciu mai putieniu decâtu barbatii, inse ele pricepu mai multu.

Nici dam'a cea mai modesta si virtuósa nu se genéza a veni la balu cu haina decoltata; altcandu se acopere pana la urechi.

Amorea si crim'a se dercopera pe sine inse-si, atunci candu vreu sê se ascunda.

Doze puteri domnescu lumea: noroculu si amórea, si amendóue suntu — órbe.

X.

Plansórea fetei.

I.

Fruudia verde, érba amara,
Badea meu din alta tiéra,
Óre esti tu sufletu bunu.
De nu mai vini nici de cum?
Spusu ti-am, baditia dulce,
Cumca déca te vei duce,
Alte plaiuri vei privi,
Alte flori vei mirosi,
Alta lume vei dióri,
Alte fete vei iubi.

II.

Fruudia verde din carare,
Cararutia de la vale.
Draga mi erai tu odata.
Cararuti'a mea uitata!
Candu mergeam pe tine 'n josu,
Lunc'a mi-zimbiá voiosu,
Fluturii me urmariu,
Tóte florile 'nfloriau.
Colo'n va.e la isvoru
M'asceptá badea cu doru.
Sufletu reu ne a bobonitu,
Badea meu m'a parasitu,
Colo'n vale la isvoru
Nu me vré nime cu doru.

III.

Am unu bade dusu departe,
Multe ape ne desparte,
Nu-e minutu micu trecatoriu
Ca sê nu-i ducu dulce doru;
Nici e nópte, nici e dí,
Ca sê 'ncetu a-lu totu dorí, —
Nu e séra nici-su dióri
Sê nu-lu chiâmu de multe ori.
Nu-lu aduce Domnedieu
Nici de bine, nici de reu.

Vasillu Budescu.

SALONUL.

Conversare cu cetitoriele.

— Parisu, 16. februaru 1869. —

(La teatru, — Sacrificiulu. — Curierulu de Lion. — Artea straina si romana. — Reuniuni publice literarie. — Discursulu lui Jules Favre.)

Suntemu la teatrulu Vaudeville. — Aici e obiceiulu a se jocá aceea-si piesa cu lunile, si demulte ori unu semestru intregu, fara a se schimbá. Pies'a care se joca acum la Vaudeville e „Sacrificiulu“ drama in 3 acte de Alfonsu Daudet. Unu pictoru betranu, fara talentu, inse plinu de vanitate, este sustienutu de fiu-so, care pentru a crutiá amorulu propriu alu parintelui seu, i cumpera pe sub mana tablourile, si face sê creda cã recompens'a pentru acestea tablouri i vine din Americ'a: éta totu cuprinsulu dramei, de pucina insemnate in fondu, si mai pucinu importanta inca prin desvoltarea ce i-a datu autorulu ei. Are inse o multîme de nuantie gratiose, de pasagie pline de farmecu, in cari se descriu scene din vieti'a familiara, delicatetie si afectiuni de mama, de fiu, de sora, cari tôte bine executate concuru a procurá spectatoriloru o óra deliciósa. Cu distingere a fostu frumósa si escelentu representata rol'a ficeii betranului Jourdeuil, a pictorului, care fu maritata in fine dupa unu marinariu ce scapase vieti'a fratelui seu, si carea a devenitu astfeliu amicului acestei familii si lucru pre naturalu, s'a amozatu de sor'a amicului seu.

La teatrulu dela Gaieté am avutu ocaziunea in dilele acéstea a vedé jocându-se Curierulu de Lyon. E verb'a de condemnarea unui nevinovatu. Intemplarea adeca, séu mai bine autorulu dramei a voitu ca omulu celu mai onestu sê semene cu omulu celu mai sceleratu din lume, si impregiurarile sê combina astfeliu încátu inocenti'a sê cada victima acestei fatale asemenári, si parintele sê acuse pe fiul seu. Rolele principali ale banditului Düboski si a cetatianului onestu Lechèn sunt, jucate de acea si persóna, pentru perfect'a loru asemenare. Acést'a drama am vediut'o si pe scen'a romána, ei bine, am afflatu o mare diferintia intre dlu Pascali artistulu romanu, si intre artistulu francesu, in manier'a espresuinei, in forti'a pasiuniloru, in artea de a imbracă individualitatea straina si a representá idealulu dramei, idealulu vitiului, alu crimei séu alu virtuii in tóta perfectiunea loru; si am vediutu cu multumire, cã noi avemu artisti cu cari nu multi din artistii natiuniloru straine se potu asemená.

Dar sê lasámu teatrulu astadata. Asiu voi, stimabile cetitorie, a ve rapí câte-va momente pentru a ve vorbi de preocupatiunea ce au ómenii aici de a lafi cunoscentiile, instructiunea in poporu, a aratá cu distingere ingrigirea cea mare ce au pentru educatiune ca póte nici intr'o tiéra alt'a. Si aci, in educatiune, este destinata pentru dvostre, stimabile cetitorie, rol'a cea mai frumosa, mai delicata, si mai nobila, care numai dvoste o poteti implini. A! vedeti a o implini bine, pentru cã de aci depinde venitoriulu patriei nóstre. Cultivarea ani mei si luminarea mintii educatiunea din casa si educatiunea din scola trebuie sê fia strinsu impreunate. Nimicu mai periculosu ca sciinti'a fara de inobilarea simtieminteloru, si nimicu mai neferi-

ditoriu ca imperiulu animei fara controlulu ratiunei. Si acést'a atátu pentru individi, cátu si pentru popóre. Amaru natiunei la care sciinti'a s'a desvoltatu mai curundu decátu anim'a, decátu pasiunile nobile ale sufletului, si viceversa. Nu in foru, nu in valurile politice aveti dvostre astadi a conclurá la binele comunu si la progresu. Fara indoiéla va trebui sê vina odata si emanciparea femeii, pentru cã omenimea na va poté fi deplinu libera pana candu nu va emancipá si cealalta diumetate a individualitáti sale. Natiunile inse trebuie sê se libereze mai antáiu de sub jugulu tiraniloru. Sarctuariulu familiei, éta scol'a cea sacra unde femeia are a-si face astadi sublimatele sale lectiuni ca mama si ca soci.

Troue a insemná bine inse si serviciile ce femeia póte aduce culturei si civilisatiunei ca institutrice. Cugetu cã nu va fi o neplacere pentru dvostre a audí aceste adevveri, nu dela mine care nu sciu nimica, ci dela omeni incaruntiti in luptele vietii, in sciintia si esperientia. Suntu cu distingere numeróse aici conferintiele si reuniunile publice literarie, deunde se respandesc lumin'a ca din nesce focularie in tôte clasile societatii. Vino, stimabila lectóre si amice lectoru, se asistámu câte-va momente si noi la un'a din aceste reuniuni. Déca voiti in sal'a de Grand-Orient. Acolo vorbesce unulu din Ciceronii Franciei. Vomu estrage numai câte-va margaritare din frumosulu discursu despre venitoriulu invetiamentulu poporariu alu dlu Jules Favre, membru alu Academiei francese, si unulu din cei mai invapaiati tribuni ai libertáti si sciintiei, care urmaresce neinceptatu „scopulu celu mai considerabilu ce pote asteptá societatea, acel'a de a sterge pentru totu deun'a tote inegalitatile... de a frange castele de o face sê dispara tôte clasele, cari pana acum n'au fostu intre ómeni decátu separatiuni spre nefericire fórfe reale de a le apropiá si a le confundá pentru a le purificá si a le uní in giurulu foculariului ardiatoriu alu sciintei si alu iubirei.

„A sci si a iubi, éta vieti'a, resumata in terminii sei eterni si sublimi, cari nu se potu separá pentru cã se confunda intre sine pentru a se intarí unulu pe altulu...“

... Sciinti'a izolata de afectiune n'ar fi nimic'a in sine, ar fi fara putere si ar' remané sterila. Si amorulu ce ar fi érasu déca n'ar fi educatu, inobilatu si curatítu prin sciintia? Sciinti'a fara iubire este o flóre fara parfumu, si amorulu fara sciintia este o placere furtiva, castigata in intunerecu, fara a cunosce adevérat'a frumusetia care este isvorulu seu.

„Este interesulu socialu dara a respandí in abundantia peste tôte paturile poporatiunii lumin'a, care trebuie s'o invieze precum lumin'a sórelui, precum osigeniulu, care compune aerulu ce respirámu, insufletiescu si invieza tôte fiintiele ce locuescu suprafiacia globului.“

Dupa o mica digresiune asupra legei bugetarie pentru instructiune, si a supra reuniuniloru literarie pentru a ajutá instructiunea atátu moralicesce cátu si materialisce, ilustrulu oratoriu reintra in materia si întreba: „Ce este instructiunea poporala astadi in Franci'a? Pucinu. Si ce trebuie sê fia? Ah! încátu

pentru acést'a n'am nici o indoiéla, ea trebuie sê fia totulu! Da, totulu in intielesulu absolutu alu cuventului! Si natiunea care n'ar intielege acestu adeveru atâtu de simplu, va fi condamata a langedî, si pôte a mori in decreputudine. Si fiti siguri, eu nu facu decâtu a esprimá convictiunile dv., natiunile caror'a este rezervata cea mai mare rola in lume, cari suntu destinate a merge in fruntea civilizatiunii, cari voru culege mai multa marire, bogatia si gloria, voru fi acele cari nu voru fi neglesu nici un'a din fortele lor productive cari voru fi desvoltatu tóta activitatea lor prin sciintia si prin morala.“

Areta prin urmare necesitatea unei instructiuni si educatiuni comune, care sê amestece, sê apropia si sê confunde pe toti cetatiani, ca de la acésta instructiune deprinde forti'a morala si prosperitatea tierii.“

Este frumoasa asemenarea ce face despre educatiune. Unu poetu anticu spune, cá sculptorulu Pygmalionu s'a inamoratu de statu'a facuta de dinsulu. „Acestu blocu de marmura inerta, dîce oratoriulu, si fara forma, sculptorulu o lovescu cu dalt'a sa, face sê cada bucata cu bucata tóta invelitur'a cea grósa care rapeá ochiloru frumuseti'a ascunsa in moleculele sale inerte.

Si éta cá lumin'a se cobóra asupra acestei imagini, fruntea ei se iluminéza, faci'a ei tremura, si din gur'a sa intredeschisa ese acestu cuventu divin, care anuncia fiinti'a ce vine de susu, si artistulu ingenunchia plinu de adoratiune si de iubire inaintea acestei opere, care este a sa, pentru cá ea este oper'a cugetarii si animei sale! Ei bine, éta imaginea educatiunii.“

Dupa acést'a desvolta principiale educatiunii mai pe largu, combate teoriile acelor'a cari din ne prevedere séu din rea credintia mai voru inca si astadi sê tiena poporulu in ignorantia, si cu o petrun dere si facilitate propria geniului francesu aréta necesitatea instructiunii populare atâtu din respectulu moralu, cátu si economicu si politicu. Dar sê trecemu la partea consacrata secului frumosu, unde speru cá stimabilele cetitorie voru aflá o recompensa pentru ostenele ce pôte le-a causatu naratiunea celoru de pana aci.

„Chiamámu la acésta opera (a instructiunii si educatiunii), continua oratorulu, pe toti aceia, cari au amorulu tieriei lor, pe toti aceia cari au o inteligentia nobila si o anima bine pusa, chiamámu mai cu sêma pe femej, pentru cá ele sunt, cari in acésta admirabila lucrare de regeneratiune potu aduce celu mai folositoriu si celu mai puternicu concursu.

„Conventiunea a cugetatu cá fetele june ar' fi cele mai bune institutrice. Acésta mare cugetare s'a adeveritu; ea nu numai e conforma naturei lucrurilor, ci esperienti'a ni-a aretatu si cele mai bune efecte ale ei. In Americ'a mai tôte institutiunile primarie suntu dirigate de femej june; si acésta nu numai in scólele de copii mici, dar se vedu fete de la 16 pana la 18 ani, superióre in educatiune si inteligentia, dându lectiuni la baieti de etatea lor, si nu intimpina din partea acestor'a decâtu simpati'a si docilitatea cea mai respectuosa.

In cátu pentru mine remanu in convictiunea, cá acést'a nu e o esceptiune detorita caracterului Americanelor; institutiunile lor in adeveru sunt diferite de

a le nostre, cari trebuiescu modificate, dar inainte de tôte tieneti contu de caracterulu particulariu alu femeii de blandétia sa, de pacientia, de spiritulu seu minutiosu, de vigilentia sa materna. Domnedieu a creat'o pentru a fi mama, si ea este fara voe'a si fara scirea ei, este aprópe de fratele seu, si acésta delicatetia afectuosa care tiene totu-odata de bunatatea animei si de simtiementulu detoriei, ea o respandesce pretutindeni in giurulu ei; ea este asié dara predestinata a fi institutrice. Si candu dîce aceste, nu voiu a atinge cestiuni mai inalte. Nu voiu sê iesu din subiectulu meu, dar totusi ne potemu intrebá in trecatu, ce trebuie a cugetá despre acésta grava problema, care s'a pusu astadi infati'a omenimei, cestiunea emancipárii femeiloru. Nu trebuie sê uitámu cá in acésta cestiune, ca in multe altelé, Franci'a spre nenorocire n'are iniciativ'a in domeniulu ideiloru. Sunt aproape doi ani, de cealalta parte a marii (in Angli'a), unu onorabilu deputatu de Westminster a propusu in parlamentu o motiune invirtutea careia femeile veduve si celibatarie ale Engliterei sê fia admise la dreptulu electoralu. Adunarea se compuneá din 296 votanti, motiunea onorabilulu d. Stuart Mill dobândi 73 voturi, ce aiurea ar fi fostu consideratu ca o majoritate. Ea a fostu respinsa cu tôte aceste, séu mai bine permiteti-mi a dîce, amánata. Déca asiú fi avutu onorea de a siedé in parlamentulu Angliei, femeile ar' fi avutu 74 de voturi, si asiú fi cerutu inca a largi propunerea d-lui Stuart Mill estindinduo din respectulu casatoriei si asupra femeiloru maritate.“

Dar sê ne grabimu a incheiá aceste recitári pré lungi pôte; oratoriulu aréta dupa acést'a intr'o limba in florita folosulu care l'ar pôte avé omenimea, déca n'ar lasá neexploatata partea cea mai frumoasa a domeniului umanu, si déca nu s'ar multumi a face sê resara numai flori intrins'a, pe cându de acolo am poté culege fructele cele mai gustuóse si mai pline de suc; adeca din participarea femeiloru la tôte ocupatiunile nóstre, prin urmare din emanciparea lor. Dar acést'a se pôte face numai prin modificatiuni radicale in societate, cari nu le pôte aduce decâtu instructiunea si educatiunea, pe cátu se pôte amestecata.

Mai vorbesce apoi despre influenti'a secului frumosu, si incheia astfelu: „Poetulu nemuritoriu alu Infernulu i pune dóue persóne create de puternic'a sa imaginatiune intr'o padure adanca, obscura, unde totu este intunerecu. Animele lor sunt pline de agonia, petiórele lor se lovescu de maraciniu drumulu, un'a din aceste fiintie este in minutulu de a-si perde tôte poterile, dar ceea lalta o sustiene, insufletíndu-o prin curagiulu seu, si i dîce: Priveisce la orizonu, eu vediu albindu aurora; inca pucina fortia! O ié pe braciile sale, o têscescu cu sine, si indata amendo cadu in genunchi plini de recunoscintia, si inundati de valurile unei lumine splendide si binefacatorie. Acestu intunerecu, prin care noi trecemu inca, scumpii mei cetatiani, este intunereculu ignorantiei; sê nu intardiámu, sé mergemu resoluti fara a perde curagiulu, si fiti siguri, vomu ajunge la capetulu acestui drumu laboriosu, si la ríndulu nostru ne vomu bucurá de acésta lumina suprema, care se numesce sciintia si libertatea. Déca in Franci'a se vorbesce astfelu, cum óre trebuie sê se vorbésca la noi?! A! intunereculu si ignorantia au fostu si inca causele miseriei si nefericirii nóstre.

CE E NOU?

** (Balulu curții de București) si in anulu acest'a fu splendidu. De alta-data Alteti'a sa la cuadrilu avea pe br. Eder, de vis à-vis, acuma inse avù pe Green si contele Kaiserling, celu d'antâiu consululu Angliei, éra alu doile consululu Prussiei. Principele angagià perendatu câte o dama din aristocratia, si apoi una din starea cetatianésca. Dómnele Sjarlot'a Ghica. Cleopatra Trubeckei, Popu si Ghermanu avura acea rara norocire. Catra mediulu noptii se desiartara mai multe toaste. Domnitoriulu redicà toastu pentru fericirea urbis et orbis, (asié numira romanii, strabunii nostri, cetatea si imperiulu loru.) candu cele siepte capele militare musicale in curtea palatiului intonara serenad'a lui Schubert. Balulu se finì pe la trei óre cu cotillonu. — Oficirii de la corpulu de artileria inca dederu unu balu in onórea domnitoriului romaniloru.

** (Dame in cas'a boeriloru.) O fóia unгурéscá propune cu tóta seriositate, ca regin'a sê numésca dóue-dieci de dame de frunte membre in cas'a boeriloru. N'ar fi reu. Atunce dóra si „nascutii legislatori“ s'aru presentá cu mai multa diligentia la siedintie, decátu in anulu trecut. Inse ce aru díce la acést'a Santele loru parintii episcopi?

** (Necrologu.) Ioane Gavrilu Vaida, fostu cassariu la banc'a c. r. austriaca din Sibíu a repausatu la 3 fauru. Repausatulu a testatu 8700 fl. pentru scopuri natiunale: 1, pentru crearea de stipendie in favórea studintiloru romani lipsiti de midilóce, — fara de diferentia confesiunala — 4000 fl., — 2, in favórea scólei comunale gr. c. din Glodu 3000 fl., — 3, in favórea besericeii gr. c. din Glodu 300 fl., — 4, in favórea besericeii gr. c. din Sibíu 100 fl., — 5, pentru beserie'a gr. or. din suburbiulu Iosefianu in Sibíu a lasatu 100 fl., — 6, pe sém'a besericeii gr. or. din Clusiu, la olalta cu soci'a sa Elisabeta n. Foliovicu, repausata in 1867, a a testatu 1000 fl., — 7, cu câte-va luni inainte de mórte, in favórea asociatiunii transilvane a oferitu 200 fl. Sê dorimu dara cu totii acestui bravu romanu: Fia-i tierin'a usióra!

** (Conferintia natiunala in Ardealu) O depesi a telegrafica de la Sibíu ni spune scirea imbucatória, cá dlu Iliá Macelariu a chiamatu pe romanii inteliginti din Ardealu la o conferintia natiunala, carea se va tiené la Mercurea in 7 martiu. Dorimu, ca conferintia acést'a sê aiba rezultatulu celu mai salutaru pentru natiunea nóstra!

** (Balu in Baitia.) La 7 fauru s'a tienutu in Baitia zarandana unu balu frumosu in favórea scólei gr. or. Sub pausa au mai oferitu pentru scopulu acest'a dlu Daniilu Gaboru 20 fl, dlu Georgiu Bardosi 50 fl, dlu Petru Gligoru 30 fl. Sê traiésca toti aceia cari si pricepu atátu de frumosu misiunea loru!

** (Conferintia natiunala la Beiusiu) s'a tienutu joi in 18 fauru, in domiciliulu dlui Ioane Vasu, participandu la acést'a intrunire constitutiunala unu nu meru frumosu de inteliginti si de tierani. Conferintia proclamá principiulu solidaritáti deputatiloru romani. Unanimu candidara pe dlu Demetriu Ionescu pentru Beiusiu.

** (Junimea romana din Viena) a facutu pasii necesari pentru infintierea unei catedre de limb'a si literatur'a romana la universitatea de acolo. Ministeriulu respunse, cá va numi unu profesoru pentru acestu studiu, asignandu-i o remuneratiune corespondentiára.

Salutámu cu vina bucuria pe bravi nostri juni, carii au intreprinsu acestu pasiu frumosu.

** (Balulu romanescu din Timisió'a) a reesitu câtu se póte de splendidu. Unu publicu frumosu si alesu a participatu la acést'a petrecere natiunala, care a duratu pana demaneti'a. Concertulu a facutu sensatiune mare, si frumséti'a dameloru a castigatu multe anime In nrulu venitoriu vomu publicá o corespondintia speciala, ce o primiramu chiar la inchetarea numerului presinte.

** (Societatea Petru Maioru.) In siedinti'a de la 25 fauru Alesiu Olariu a continuatu tratatulu seu despre dreptulu penalu la romani, Fr. Longinu a cetitu o colectiune de chiiture populare, — si Toma Rosiescu a declamatu „Orfan'a din munti“ de Andreiu Muresianu.

** (D uariulu lui Hymen.) Dlu Teodoru Bordasiu, avocatu in Lugosiu si-a incredintiatu de fiitóri'a sociá pre gratios'a domnisióra Mari'a Lorentiu din Herculesbad, langa Mehadi'a. — Dlu Georgiu Miulescu, teologu absolutu din Toracu in 21 fauru si-a serbatu cununi'a cu frumos'a domnisióra Iuliana Dogariu din Banatu-Comlosiu. — Dorimu juneloru pareciviétia fericita si indelungata!

Literatura si arte.

** (Frumós'a poesía,) intitulata „Copil'a frunósá“, ce decoréza numerulu presinte o reproducemu din „Amvonulu“, — care, dorere, — a incetatu a aparé in anulu acest'a. Cetindu acést'a poesía, suntemu convinsi, cá si onorabili nostri cetitori voru regretá cu noi dimpreuna, cá autoriulu ei de câtu-va tempu a parasitu cu totulu Parnasulu romanu. Sperámu inse, cá de acuma inainte fiindu dispensatu de multele afaceri seci redactionale, cari nedusiescu ori ce spiritu viu, si onorab. nostru amicu si-va incordá érasu lir'a, celu pucinu pentru — cetitóriele „Familiei.“

** (La București) a aparutu o fóia nóua periodica, sub titulu „Gazet'a Sateloru“ si sub redactiunea vechiului si eruditulu publicistu dlu Ionu Ionescu, fostulu redactoru alu „Tribunei Romane“ din Iasi si alu „Tieranului Romanu.“

Din strainetate.

‡ (Judi ca inimici personali.) In dílele trecute la tribunalulu din Paris s'a intemplatu urmatórele: Jean Hiroux a fostu acusatulu. Dupa ce a intratu, presedintele i-a pusu intrebare. Elu a respunsu: „Iertame dle presedinte, dar eu nu voescu judi!“ — Voesci jurati? — i díse presedintele. „Nu, e totu una — fu respunsulu, — judii-su totu judi“ — Ce vrei sê díci prin aceste? — intrebà presedintele. „Aceea — díse Hiroux — cá toti mi-sunt inimici personali.“ — Din ce motive díci acésta? „Din acelu motivu, cá — pana acum m'a judecatu de cincii ori.“

‡ (Medice.) La universitatea din Zurich la medicina frecuentédia 8 femei. Trei dintr'insele sunt ruse 2 americane, 2 angleze si 1 din Elveti'a. Se spune cá sunt diligente si cá au sê devina medice bune.

‡ (Duelu femeiescu.) In dílele trecute, — scrie unu jurnalul francesu, in padurea de Bologne langa Paris s'a intemplatu unu duelu raru in felulu sêu. Dóue

dame, pe câtu de rapitorie si frumose pe atâtu de tenere, naintau prin o vale pana la unu locu mai ascunsu. Aci ambele statura. Un'a scose doue pistole si intidiendu catra cealalta, i dîse: „alegati!“ — In momentul urmatioriu un'a de-carca pistolulu si cealalta — lesînă de frica. Caus'a duelului a fostu unu tenoristu.

‡ (*Sentintia de mörte in Americ'a.*) Unu jude din Americ'a, in dîlele trecute a facutu cunoscutu sentinti'a de mörte unui acusat, camu in terminii urmatiori: Dle D... deca mi-este permis a te rogá, ai bunetate si te scóla: (Acést'a formalitate o pretinde legea, altcum nu te-asiu osteni.) Esti acusat — fara de a-mi esprime opinunea mea personala — cu omoru. Tribunalulu a aflatu acést'a acusa de adeverata, prin urmare, trebue sê-ti facu cunoscutu cumcâ dtá esti judecatu la mörte. Acuma te rogu si siedi, si numai la aceea intrebare sê binevoesci a-mi respunde: candu ti-a placé sê se esecute sentinti'a, care te-a judecatu la furci?

‡ (*Sarutari inaintea tribunalului*) Leon Huber, fiulu unui cetatianu seracu, dupa ce si-ar fi terminatu cursulu scolasticu, s'a dusu ca practicantulu unu avocat. Adese cercetá teatrulu de „Theatre Français.“ In urma s'a amorisatu förte in Thal'i'a. Din acestu minutu cancelari'a pentru elu a fostu unu locu nesuferitu, doriá sê scape dintre paratii urcicosi; dorulu a invinsu — si dupa unu propusu tare a luat'o pe picioru spre a-si cercá norocu pe acele scanduri ce — pre cumu se dice — represinta lumea. Dupa multa truda a reesitu a intrá la unu teatru din suburbiu. Togmai atunci impartiau roleele unei piese nóue. Leon ca teneru cu esterioru placutu, a capetatu rolulu de amorosulu primu. Bucuri'a-i erá nemarginita. Nu mai cugetá la alta decâtu la rolulu seu; ori pe unde erá totu gesticulá, incâtu cei ce lu-vedeau, nu se poteau retiené a nu rîde. Intru-o dî de maiu se preamblá pe strad'a St. Honoré, erá ultim'a dîua, dîu'a cand avea sê jóce. Ca de comunu facea la gesturi, fara ca sê se confunde de rîsetulu preambulatoriloru. Recitá acele cuvinte, ce trebuia sê le spuna amoresei sale. Incepú a tramite sarutari in aeru. Din intemplantu tocmái atunce trecea pe langa elu unu barbatu de bratiu cu o femeia tenera si frumosa. Dam'a vediendu gesturile si sarutárele lui Leonu adresate ei, de locu se aprinse la fatia, éra barbatulu infuriatu se rapedí la teneru. „Dom—ni—a ta esti unu ticalosu; — i dîse barbatulu cu dispretiu, — pentru acést'a pretindu satisfactiune.“ Leon incremení si dîse: „Pardonati-mi, monsieur, — eu — eu — nu ve cunoscu. Dni'a ta — te insieli.“ Barbatulu insultatu s'a indignatu si mai tare, observandu cá soci'a s'a a rosítu, — si fara de a asteptá respunsulu tenerului, i trase una peste capu, câtu i-a saritu palari'a departe. Apoi se incepú o lupta intre dinsi, pana ce preambulatorii i-au despartítu. „Monsieur — strigá barbatulu furiosu — precumu vedi, sum impededatu a te invetiá la omenia, aci mi-e biletulu, deca mai ai câtu de pucina onóre, me vei cercetá. ca sê gatámu cavaleresce.“ Leon nu a avutu placere a se bate, cá-ci avea sê pasiésca adi pentru prim'a óra pe scena. Primi biletulu si se duse cu elu de a dreptulu la tribunalulu si a acusat pe mr. Beauclére Henri Négt., rue de Vaugiard. Acusatulu peste câte-va dîle s'a infatiosiatu la tribunalulu. Henricu Beauclére cam de 40 de ani, cu esterioru onorabilu, spuse pe scurtu pentru ce a batutu pre Leon. Leon desluci lucrulu, publiculu rîse, — si-retrase acus'a si uitá cele intemplate. — Rolulu capetatu l'a

jocatu förte bine. Acusatulu s'a apropiatu de artistulu nostru, i a instinsu man'a si s'a impacatu. In diu'a urmatória Leonu a cercetatu pe fostulu seu inimicu. Peste câti-va ani a facutu mare progresu pe terenulu artisticu, mai alesu in drame a escelatu. Acuma se aude, cá voesce sê ia de socia pe sor'a muerii frumose la care a aruncatu sarutári.

‡ (*Din Toulon se scrie,*) cá in strimtur'a Iuan s'a intemplantu o mare nenorocire. Vaporulu „Prince-Pierre“ venindu din Basti'a s'a lovit cu „Latouche Trévillé“ pe care erau osemintele lui Faud pasia, spre a le transpune in Constantinopolu. „Prince-Pierre“ s'a cufundatu si a peritu 13 persóne. Deputatul Gavrini, care a fostu pe acoperisii numai cu inotulu a potutu scapá. „Latouche Trévillé“ s'a scribitu tare. E silitu a se retrage in portulu de la Nisia. Osemintele lui Faud pasia se voru transportá prin „Renard“ la Stambululu.

‡ (*Atelierulu marceloru postale din Paris.*) Stabilimentulu imprimeriei unde se fabricase marcele postale, pentru Francia si alte state, scóte pe fiecare di câte 2 milióne marce postale. Fabricatiunea timbreloru postale se face sub controlulu Statului. Productiunea marceloru erá in 1849 numai de 19,000,000; in anulu acesta va ajunge aprosimitivu la 500 milióne. Foile asupra carora se imprima timbrele postale sunt muiate, mai antáiu, intr'unu liquidu albu a caruia compositiune este secreta; partea alba ca si aceea colorata a timbreloru postale fiindu inmuiate in acestu liquidu, contra facatorii nu potu falsificá nici odata marcele, pentru cá incercandu imitarea desemnului pe o piétra litografica, liquidulu albu se unesce cu colórea si atunci in locu de a obtiné desemnulu nu i se presinta decâtu o péta uniforma. In sal'a imprimeriei lucréza necontentitu 12 prese. Ultim'a operatiune consista in gaurirea intervalului de la unu timbru la altulu, scoborindu se apoi la alu IV-a atelieru situatu la catulu de josu, acolo foile sunt impartite in bucáti de câte 50 marce, cincí din aceste bucáti suprapuse si strinse intr'unu cadru; prin o locomobila se pune in miscare doue prese si doue masíne de gauritu. Cadrulu care contine foile se asiéza cu precisiune sub imbucatur'a se inchide. Unu degetu de metalu impinge foile si le pune rondu pe rondu sub acést'a masína. Candu tóte foile sunt taiate prin o alta miscare a masínei ajungu sub man'a lucratorului, astfeliu terminate, se vendu statului câte 90 centime (bani) 1000. In fine amplotiati guvernuulu priimescu timbrele, le deosebescu dupa coloru, nimicescu pe acele care represinta veri unu defectu si espeduescu pe acele bune, numerotate si inregistrate, administratiunii centrale a postei.

‡ (*Balurile din Elveti'a*) in anulu acest'a au fostu multe si cercetate, pentru cá au fostu arangiate pentru ajutoriulu celoru lipsiti. Damele prin aceea si-au aretatu marinimositatea, cá s'au dusu numai in vestminte de tóte dîlele, ér pentru unu biletu de intrare solviau câte 100—200 franci. In Bern balulu arangiatu spre acestu scopu a avutu unu venitu de 17,000 franci, unele dame numai in acestu balu s'au dusu.

‡ (*Nepotulu lui Bismark.*) Bismark, unu oficialu guvernialu si nepotulu renumitului barbatu de statu Bismark, in dîlele trecute a incredintiatu fiic'a unui confetariu din Anklam. Unchiulu a salutatu cu placere pe nepotulu seu, bucurandu-se, cá si-a alesu un'a din clas'a de medilocu, si a urmatu voiti'a inimei sale.

‡ (Tunuri nevisibile.) Éra o inventiune nouă. In Engliter'a s'au inventatu nescé tunuri, ce se potu întrebuintă in siantiuri si grópe fara ca sê se póta vedé din partea contraria. Constructiunea e simpla. Tunulu e asiedatu pe nescé picióre ovale. Partea dinainte a picióreloru e grea, încátu radica tunulu. Dar ca sê póta fi totu ascunsu, este o veriga de feru care lu-trage inapoi, ér la cea mai mica apesare verig'a sare din loculu seu si tunulu se ivesce indata. Déca s'a descarcatu vine éra in veriga. Spre a sci câ inimiculu in care parte e? se pune unu spionu bine ascunsu care apoi prin semne spune câ unde sunt, se dice câ ar avé si nescari oglindi in cari potu vedé chiaru si pe cei de la tunuri.

‡ (Regin'a Angliei.) Diuarele anglese anuntia cu multe laude, câ regin'a va scóte la lumina unu opu in dóue volumine de lúcsu. Oplu va continé mai multe ilustratiuni originale, si va tratá despre locuitorii Scoției de susu, adaugundu-se biografii si alte.

‡ (Burbonii.) In Paris se afla acuma trei-dicei si doi de principii si princese din famili'a Burboniloru. Acolo petrece esregin'a Spaniei cu barbatulu seu, acolo e contele Aquilla cu famili'a, contele Sevilla, betranulu principe Parma, contele Girgenti si alti.

‡ (Concertu grandiosu.) In Boston se facu pregatiri la unu concertu mare. Se va tiené la primavéra sub ceriulu liberu. Una suta de cantareti voru luá parte. In concertu va debutá, si unu sunetu de tunu.

*** (Novela frapanta.) Unu diuaristu de la Paris a auditu in oper'a cea mare urmatoriulu dialogu: A: principele e inamoratu grozavu; a oferitu damei unu milionu, de cumva lu-va urmá la Florenti'a! — B: Ce felu? Dins'a a refúsatu ofertulu? — A: Da. — B: Nu se póte! — A: Dar e asié. — B: Apoi asié dara dam'a aceea e nebuna. — A: Din contra; e multu virtuósa. — B: Ce mai virtute ridicula. — A: Inse trebuie, sê consideri, câ dins'a are barbatu. — B: Ce mi-ar pásá mie de barbatu! — A: Inse barbatulu acel'a esti dta.

*** (O drama familiaria.) S'a intemplatu in dílele trecute la Paris. Domnulu X, carele dintr unu simplu commis deveni unu milioneriu are o copila de 18 ani, inzestrata cu o frumsetia rara si cu admirabile calitáti intelectuale. Cununi'a copilei cu fiulu unui bancariu avutu érá defipta; zestrea se urcá la o diumetate de milionu. In diu'a cununie ambele familie erau deja adunate in salonulu celu mare. Toti surideau de bucuria, si jun'a paruchia conversá de vítorulu fericitu. In momintele aceste sosi unu servitoriu, aducandu o scrisóre, carea nimici ca fulgerulu tóte planurile. Epistol'a suná asié: „Domnisiór'a... nu e copil'a dtale, doic'a a schimbat'o in léganu. Doic'a dupa nascere numai decátu te-a facutu atenta la unu semn de pe grumadiulu copilei dtale. Semnulu acel'a se gasesce si acumu pe grumadiulu junei tierance, care e in serviciulu dtale, si despre care credeati, câ e copil'a doicei.“ Doic'a a moritu de multu. Casatori'a proieptata s'a nimicitu, si acuma copil'a doicei va pretinde drepturile sale inaintea tribunalulu. Mam'a in decursu de atátia ani a uitatu semnulu de pre grumadiulu copilei sale, si acuma e fórté trista pentru acést'a dorere familiaria. Dar multu mai trista e starea fóstéi mirese culte.

‡ (Pies'a lui Sardou.) In dílele trecute s'a repesintatu in teatrulu „Porte St. Martin“ o piesa noua a lui Sardou. Publiculu érá fórté multiumitu. Spesele decoratiunii se urca la 200,000 franci. In acést'a piesa e o scena, in care si tunurile au rolu.

‡ (Dreyschock.) Renumitul artistu Dreyschock a repausatu in 6 fauru. Lipscanii ia facutu inmormetare frumosa. A fostu in etate de 40 ani.

‡ (Principele de Monaco) prin aceea a voitu scé arete inbirea catre supusii sei câ i-a dispensatu de la solvirea contribulunii. Fericita tíera!

Gacitura de semne.

De Alexandra Popoviciu.

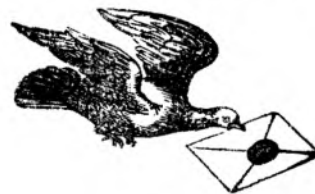
!a,, Δ e-i * * o,,?e. Δ i a:a + a
!a:ó,,e, a \square i \times e Δ a + u,
 Δ a = !u ?i = e . Δ ii Δ u,,a + a
A:ó,,e = e au - ešaru!
.éu Δ ,,eli Δ 'o .e,,u + a,,e
 Δ ,,eh = +ia:-i * * a + aia,
i + u = .eui + a,,e
še:a = !u * * ei - a Δ ,,ia ?
= u \square ii aia \square ,,i Δ ó-a,
 Δ i Δ ,,ele-i Δ a = !u + i ju,,u:
 Δ a * * ia + ia:-i a:o,,ó a
 \square a,, le + i = e e i = - o,,i.

Deslegarea gâciturii numerice din nr. 4:

„Pronunçiamentu“

Deslagare buua primiramu de la domnele si domnisiórele: Luiza Murgu n. Balcu, Laura Ionescu, Cornelia Vulcanu, Ana Marincasiu, Anastasia Leonoviciu, Cornelia Cadariu, Amalia Moldovanu, si de la domnii: Stefanu B. Popoviciu, Demetriu Magdu, Traianu Blidariu.

POST'A REDACTIUNII.

Lugosiu. Articolulu tramisu se va începe indata ce vomu capetá continuarea si finea.

Stefanu voda si sahatrulu. Se va publicá in nrulu venitoriu, — cantecele poporale asisdere voru urmá intr'unu numeru óre-care.

Oradea-mare. „Lelisiórei“ si „Copiliti'a“ sunt incercári frumósiéle, — dar nu se potu publicá.

Coconitiei de la satu. Ni pare reu câ a sositu pré tardiu pentru nrulu acést'a. Inse in celu vítoriu va urmá negresitu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.